

Voorwoord bij het mededingingsverslag 2023

door Margrethe Vestager, uitvoerend vicevoorzitter en commissaris voor Mededinging

Wanneer we de balans van 2023 opmaken, kunnen we eigenlijk niet naar onze resultaten kijken zonder de aanhoudende crisiseffecten mee te nemen. Na de wereldwijde pandemie volgde meteen de oorlog in Oekraïne en de effecten van die twee factoren bleven aanslepen, waardoor de Europese Commissie de aandacht moest verdelen over voortgezette crisismaatregelen enerzijds en vorderingen met onze langetermijndoelen anderzijds.

Gelukkig zijn we daarin geslaagd, niet alleen met ons mededingingsbeleid maar ook op andere domeinen. Wat crisissituaties betreft, was ook dit weer een uitzonderlijk jaar voor het staatssteuntoezicht. Er zijn meer dan 200 besluiten vastgesteld in het kader van de tijdelijke kaderregeling inzake COVID-19-staatssteun en het tijdelijke crisiskader/tijdelijke crisis- en overgangskader voor staatssteun dat volgde na de Russische aanval op Oekraïne. Dit kwam bovenop de ook zo al drukke staatssteunagenda met in totaal meer dan 600 besluiten.

Ook voor antitrust en kartels was er veel werk. We hebben vijf besluiten vastgesteld, zes mededelingen van punten van bezwaar afgegeven en zeven onaangekondigde inspecties uitgevoerd. Daarbij ging het om enkele baanbrekende zaken, zoals de boete voor *Intel* wegens misbruik van machtspositie in de markt voor centrale verwerkingseenheden (CPU's) voor computers, of het eerste kartelbesluit in de defensiesector.

Als gevolg van de crisis was er meer activiteit op het gebied van fusies en overnames en dat zorgde op het gebied van concentratiecontrole opnieuw voor een hectisch jaar bij de Commissie. In 2023 werden 333 concentratiebesluiten vastgesteld, 271 daarvan werden goedgekeurd via de vereenvoudigde procedure. De Commissie is tussengekomen bij elf voorgestelde overnames en heeft één voorgestelde fusie verboden: de overname van *eTraveli* door *Booking*. De zaak *Illumina/GRAIL* was een bijzonder geval. Hoewel die concentratie het jaar voordien werd verboden, bleven we nog bezig met herstelmaatregelen waarbij *Illumina* de transactie moest terugdraaien.

Naast dit alles heeft de Commissie verder werk gemaakt van de beleidsprioriteiten die in 2019, bij de aanvang van haar mandaat, waren vastgesteld. Het proces van de digitale transitie is door de pandemie nog versneld. Dat maakt het voor de EU des te belangrijker om de juiste beleidslijnen te bepalen: beleid dat ervoor zorgt dat onze digitale markten open, concurrerend en veilig zijn en de belangen van Europese consumenten en bedrijven dienen. En crisis of niet, de effecten van de klimaatverandering hebben reële gevolgen op Europa en de wereld en tonen nog maar eens aan hoezeer we richting nettonul moeten evolueren.

In 2023 is er flink doorgewerkt aan belangrijke projecten van gemeenschappelijk Europees belang. Er is bijna 1,2 miljard euro aan staatssteun goedgekeurd voor onderzoek, ontwikkeling en eerste industriële toepassing van geavanceerde cloudcomputing- en edgecomputingtechnologie, waarbij 7 lidstaten en 19 ondernemingen betrokken zijn, waaronder ook kleine en middelgrote ondernemingen. Door deze baanbrekende projecten zijn grote vorderingen mogelijk in gegevensverwerkingstechnologieën en ontstaan er positieve overloopeffecten voor de EU als geheel.

Het mededingingsbeleid is natuurlijk niet het belangrijkste instrument van de Europese Commissie voor de groene transitie. Maar toch speelt het een belangrijke rol voor de EU om vooruit te komen op het gebied van koolstofemissies. Met de staatssteun van het tijdelijke crisis- en overgangskader is in 2023 op talrijke manieren ondersteuning geboden voor de decarbonisatie- en

klimaatinspanningen, gaande van steun voor de Europese staalindustrie richting hernieuwbare waterstof over offshore windenergie tot hulp voor mijnwerkers nu de EU het gebruik van fossiele brandstoffen afbouwt. We hebben ook nieuwe richtsnoeren gepubliceerd over horizontale samenwerking waarin wordt verduidelijkt hoe ondernemingen legaal kunnen samenwerken om hun bedrijfssector milieuvriendelijker te maken.

Tot slot is er eind 2023 belangrijke vooruitgang geboekt met de digitalemarktenverordening en de verordening buitenlandse subsidies. In verband met de digitalemarktenverordening heeft de Commissie zes digitale platformen als poortwachters aangeduid, die in totaal 22 kernplatformdiensten bestrijken. De digitalemarktenverordening verplicht de poortwachters de volledige lijst van gebods- en verbodsbepalingen na te leven en zal de consumenten en de zakelijke gebruikers van hun diensten meer keuze en vrijheid bieden.

In 2023 werd ook de verordening buitenlandse subsidies van toepassing. Deze verordening draagt bij tot een gelijk speelveld voor ondernemingen die subsidies krijgen van buiten de EU. De Commissie is nu bevoegd om deze steun te onderzoeken om ervoor te zorgen dat deze onze eengemaakte markt niet verstoort. En mocht dat wel het geval zijn, kunnen we passende maatregelen treffen: geldboeten opleggen, rechtsmiddelen inzetten en transacties blokkeren.

Dit kwam bovenop de lopende werkzaamheden om onze procedures en regels te stroomlijnen en aan te passen aan de uitdagingen van de toekomst. In 2023 moesten we al verschillende ballen in de lucht houden - crisismanagement en vorderingen met onze beleidsdoelstellingen - en dat zullen er nog veel meer worden. Gelukkig hebben we laten zien hoe veerkrachtig we kunnen zijn als het erop aankomt onze mededingingsregels effectief en consequent te handhaven.

Wij zijn er klaar voor.